

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Efter-Skrift

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 186. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1828_470_3-txt-shoot-idm242.pdf (tilgået 13. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Medens jeg nemlig strax indrømmer, at det kun har seet fattigt ud med Sammen-Virkningen af christne Folks Penne i Maanedes-Skriftet, tør jeg dog mene, den blev større, end man rimeligviis kunde ventet, saa der virkelig i vores lille Kreds er skedt et større Skridt til Nedbrydelsen af det fordærvelige Skillenum mellem boglærde Christne, end i det filosofiske Tydskland, hvor selv Evangelische Kirchen-Zeitung synes tvivlraadig om, enten man helst skal rive det ned, eller male det op, og dog er denne Tidende, (hvis Fødsel Maanedes-Skriftet udentvivl har fremskyndt) saavidt jeg veed, det eneste tydske Forsøg paa, fra et christeligt Stade, at byde Venner Haand, og Fiender Spidsen! Det forekommer mig nemlig, at om ogsaa Maanedes-Skriftets Udgivere var blevet de eneste Med-Arbeidere i det, saa var dog allerede dermed givet et godt Exempel paa venlig Sammen-Virkning mellem christelige Theologer med saa forskjellig Retning og Uddannelse, at Skille-Rummet er sædvanlig i Grunden langt ubetydeligere mellem dem, der miskjende og bestride hinanden; thi hvad er vel alle de Smaa-Grøfter mellem Jord-Lodderne paa en By-Mark, mod Kløften, mellem den grundmurede Skole og Fugle-Reden i Skoven, og hvor svagt afbilder ikke selv denne Kløft det sædvanlige Forhold mellem den strængt systematiske Erudition, og den poetiske Licents! Sandelig, jeg agter det for en af Christendommens mindste Konster at slaae Bro over saadanne Svælg, der dog i Grunden kun er Hjerne-Spind, som al den Grund-Modsigelse mellem Frihed og Nødvendighed man drømmer om, medens Kjærligheden ypperlig forener dem; thi hvem der i Kirken enten strider om Rang, eller kives om Klæde-Dragt, er aabenbar daarlige 187Christne, og ligesaavist som Alt, hvad der er Mennesket naturligt, maa kunne sammensmelte i det fuldstændige Menneske-Begreb, saavist maa ogsaa Sandheds Tro stifte Forlig, og Sandheds-Kjærlighed Venskab mellem Alt, hvad den modne Sandheds-Kundskab engang skal forklare; men derfor er det jo lige vist, at den venlige Sammenvirkning mellem christelige Theologer, som Dr. Rudelbach og jeg, seer urimelig ud, og at der vil være meget vundet for Troens Sag, naar den boglærde Efterslægt finder den i sin Orden, som det rette christelige Forhold mellem Skolen og Kirken, mellem Skriften og Troes-Bekjendelsen! Ingenlunde vil jeg hermed sige, at vor Sammenvirkning har været nær saa organisk og harmonisk, som man kunde ønsket, men jeg tør sige, vi har viist, det var vort Ønske at bringe den i Harmonie, og at netop i dette Forhold, hvor det dog i Grunden kun er Villien der adskiller, har Villien Ret til at tages i Gjerningens Sted, især da den virkelig under Sammenvirkningen har udholdt og bestaaet en mærkelig Prøve! Ved vor fælleds Vurdering af den Levende Christendom, og Ærbødighed for Kirkens Historie var vi nemlig sikkrede mod den tossede Indbildning, at Feilen skulde ligge andensteds end hos Individerne selv, naar Professoren anseer Præsten for en Sinke, og denne Hiin for en Pedant, eller, hvad dette i min Mund vil sige, naar det Videnskabelig-Erudite og det Poetisk-Folkelige i Christenheden miskjender og skyer hinanden, istedenfor, som det sig hør og bør, at stræbe sammen, og paa begge Sider aflægge det Uforligelige som alle Skrift-Kloge jo veed, ei maa findes i Herrens Huus! Men paa det Overraskende er Ingen forberedt, og at Dr. Rudelbach maatte heel overraskes ved min videnskabelige Apostase fra den theologiske Skoles Taktik, hvori han ikke blot var opvoxet, men dybt indgroet, det er saa følgelig en Sag, at, hvis 188det er Maanedsskriftets Læsere noget Nyt, da beviser det kun, at hvem der virkelig betragter den Christne Kirke som et Troes-Samfund, og er kommet til nogen videnskabelig Klarhed over sin Gjenstand, lader sig ikke engang anfægte af hvad der ellers nødvendig forvirrer! At jeg intet Horn fik i Siden enten paa Skriften, Reformationen, eller den christelige Videnskabelighed og Erudition, fordi jeg faldt over den Sandhed, at vi har ikke fundet Kirken i Skriften, men Skriften i Kirken, og at vi ikke skal staae paa Bogen og lede om Troen, men staae med Troen og læse i Bogen, ikke lægge Bibelen under Bordet, som staaer bedst paa sine egne Been, men lægge Herrens Bog opladt paa Herrens Bord, saa at alle Gjæsterne maae lære at holde ordenlig, christelig Bord-Skik, og Skafferne lære, baade hvor de skal hente Brød, og hvordan de skal prøve Vin, om den er uforfalsket; see, det er begribeligt nok; men veed man det ikke endnu, da faaer man det vel snart at vide, hvor tungnemme de Lærde af deres anden Natur er til at fatte den christelige Børne-Lærdom, og hvor vrede de sædvanlig blive paa den gammeldags Landsby-Præst, der ikke vil høre et Ord af dem om Skriften, førend de har gjort ordenlig Regnskab for deres lille Catechismus, og især for de tre Troens Artikler. At det nu ikke er Mangel paa Lærdom, der har gjort Dr. Rudelbach saa billig mod en Paastand, han ingenlunde strax kunde billige, det tør jeg vel ansee for en afgjort Sag mellem Maanedsskriftets Læsere, og finder jeg end liden eller ingen theologisk Lærdom i mig selv, saa har jeg dog, i Kirke-Historien, seet saa megen udenfor mig, at jeg, paa Ansvar for Efter-Verdenen, ligesaalidt tager i Betænkning at regne Dr. Rudelbach til høilærde Theologer, som at regne de fleste nuomstunder Saakaldte fra dem.